

BELLPUIG

PRENSA
CORTINA

ARTÀ



15

DESEMBRE

1984

Nº 92

- IV EPOCA - ANY XXV -

REVISTA QUINZENAL



Amb aquest dibuix nadalenc d'En Joan Escanellas Massanet de 6º d'EGB del Col·legi de Sant Bonaventura, "BELLPUIG" vos desitja :

BONES FESTES

Sumari

Artà i els artanencs - El batle ens parla de...
Ser feliç... Com?

Col·laboracions

Index del Tom VII. Final

Cartas al director

Recepta, Noticiari, Xerrim - Xerram, Esports.

DIRECTOR :

Rafel Umbert i Sureda

CONSELL DE REDACCIÓ :

Miquel Morey

Antoni Gili

Clement Obrador

M^a Pilar Lucas

Joan Pastor

Guillem Artigues

Guillem Bisquerra

(Administrador)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ :

Carrer Sant Salvador, 2.

Tel. 56 20 20 - ARTA.

IMPRIMEIX :

GRÀFIQUES LLEVANT

Carrer de Ciutat, 55

Tel. 56 26 04 - ARTA.

Dipòsit Legal, P.M. 57-1969.

La Dirección y Consejo de Redacción de "Bellpuig" no se responsabiliza del contenido ideológico de los artículos de sus colaboradores o redactores.

Ens ha deixat la DONADA

Ens ha deixat la DONADA de Sant Salvador.

Sobtadament, sense fer soroll, amb silenci, en un ambient de pregària.

La seva vida fou un camí de servei i la seva mort ha sigut un estel de silenci. En tot cas, un bon exemple per a tots aquells que la vàrem estimar i sentim ben endins el seu comiat.

Trobarem a faltar el seu somriure, vàrem cantar al final de la missa. Ja no somriurà més a la terra. Ho farà, en la plenitud de la Vida, des del cel. El seu peregrinatge aquí a la terra s'ha acabat.

Madò Juanaina Massanet coneixia de debó els camins de l'Evangeli i estimava de cor a la Verge Maria. Peregrinava cap al cel portant dintre del seu cor la fe de Jesucrist, l'amor a l'Església i la devoció a la Mare de Déu. Per això, en aquest moment, duu al seu front la llum de l'albada i mai més no el solcaran ni dolors ni treballs.

Voldria, ara mateix, dir un cant a la fidelitat, al treball, a l'estimació sense mesura. Ningú va tenir mai una queixa de la dama feel de la Mare de Sant Salvador. Sempre la trobàvem amb un somriure als llavis, amb les mans obertes, amb l'esperit de servei sempre a punt. Un bon exemple per a tots els artanencs que saben, prou bé, que la Mare de Sant Salvador estava ben acompanyada.

Cal destacar alguns aspectes significatius d'aquesta dona feel, bona mare, cristiana senzilla, servidora exemplar. Va dedicar els millors anys de la seva existència al servei a l'Església. Estimava



d'una manera molt generosa els sacerdots, servidors de la nostra comunitat, demostrant-ho dia rera dia amb un demble de joiosa fidelitat. Volia que la seva existència estigués il·luminada per la fe i la pregària; per això, la seva comunicació amb el Senyor li donava un aire de felicitat que no era d'aquesta terra.

La nostra comunitat cristiana artanenca segueix encara el seu peregrinar. Però, ara tenim una nova intercessora en el cel i volem que el seu testimoni sigui per a tots un crit ben fort a viure una tasca existencial més generosa i molt més entregada.

Que la nostra germana descansi en pau!

La Comunitat Parroquial

DE LA NOSTRA ESGLÉSIA...

Celebració de la Penitència

Colònia de Sant Pere: dimecres dia 19 a les 19'30 hores.

Parròquia d'Artà: dijous, dia 20 a les 20 hores.

DATES de les PRIMERES Comunions 1985.

28 d'Abril a les 12. Parròquia.

5 de Maig " 11. Convent.

12 de Maig " 18. Parròquia.

19 de Maig " 18. Convent.

Celebració de la Vetla de Nadal, dia 24 de desembre.

Convent dels Franciscans: a les 21'30 hores.

Colònia de Sant Pere: a les 21 hores.

Parròquia d'Artà: a les 22'30 hores.

Nadal dels infants

A la Parròquia, divendres, dia 21, a les 20 hores hi haurà una festa nadalenca per a tots els al·lots de les escoles. Hi queden convidats tots. Al final, hi haurà xocolatada per a tots ells a la Casa d'Exercicis.

ATENCIÓN - IMPORTANTE

En el próximo número de "Bellpuig", que conmemorará el XXV aniversario de su fundación, y que será repartido a todas las casas de nuestro pueblo, se incluirá un boletín de inscripción para las personas que deseen engrosar el número de suscriptores de nuestra revista. Una vez rellenado, rogamos lo hagan llegar a nuestra redacción. Los que ya son suscriptores no importa rellenen este boletín.

ESCOLA DE PARES

Seguint el calendari establert per l'ESCOLA DE PARES coordinada per el P. Gregori Mateu, es desenvolupa la lliçó de torn dirigida pel P. Andrés Huertas, llicenciat en Sociologia i actual Pare de novicis de Cura, amb el tema "Família i Orientació".

Després d'una breu exposició de distintes tipografies de família (pensió, escola, museu, comissaria, etc.), passa a parlar de l'orientació, distingint dos camps: un de tipus vocacional (que el seu fi és que l'individu sigui feliç); i un altre de tipus professional (que el seu fi és fer bons professionals en el treball de cadascú).

Acabà la lliçó dient que els pares han de ser els "pedagocs" dels seus infants. O sia, els "acompanyants" ja que és la única manera d'orientar els seus fills, donant, per ajudar a ser-ho, una sèrie de consignes.



SARASATE

Disabte passat dia 1 es aixecar altra volta, la Mare de Déu que en Joan SARASATE està acabant per a instal·lar-la a damunt Na Burguesa.

A la foto es pot endevinar la magnitud de l'estàtua, de 10 metres d'altura i un pes aproximat als 3.000 kilos.

Vertaderament és una gran obra d'art de que esta fent en Joan, la qual serà admirada per tota Mallorca i els nostres visitants.

Pareix que s'acosta ja el dia de la seva inauguració.

ARTA BALLA I CANTA

El passat dia 1 de desembre es va celebrar sa primera reunió anual (oficial) de socis de l'agrupació local "Artà balla i canta", al local de Ses Josefines.

Començà la reunió amb una exposició del moviment hagut -entrades i sortides- durant l'any 1.984. Després es donà compte de les activitats desenvolupades, 77 en total, durant aquest any.

També es parlà dels projectes pel curs entrant, entre els quals figura l'escenificació del Betlem vivent que es celebrarà el dia de Nadal horabaixa.

No hi hagué molta d'assistència a l'acte, ja que foren 87 els socis que hi assistiren dels 260 i pico amb que compte actualment dita associació. Es tancà la vetlada amb la celebració d'un petit però agradós ball obert.

DEL NOSTRE INSTITUT

El passat dia 14 de Novembre en els locals de Can Faro i en el transcurs d'un sopar, fou realitzat un càlid homenatge al devingut director D. Lluís Majoral per l'APA de dit centre entregant-li una placa pels seus mèrits i preocupació pel nostre Centre "Major".

Per altra part, el nou Director D. Toni Obrador fou presentat a la Assemblea de l'APA (sorprenent als pares amb la seva nova forma d'enfocar l'ensenyament).

Segons hem constatat, ja es veuen canvis d'ordre a l'interior. I lo que si es nota a l'exterior és un canvi radical d'ornamentació i natejament amb nous arbres (pins i aglaneres) i una reordenació de marges i gavetes.

INCENDI

El passat dia 8, a vespre, i per causes desconegudes hi hagué foc a la casa de N'Ignasi Maria del carrer Pep Not.

Segons ens han informat no hi hagué desgràcies personals, ja que el foc només fou a la part del magatzem on hi tenien les coses de manco ús, per tant les pèrdues no foren cospicues.

Així i tot, hi hagueren d'anar els bombers per poder apagar les flamarades.



El proper dia 22 de desembre a les 8,30 del vespre tindrà lloc a la Sala d'Exposicions de la Caixa l'inauguració d'una exposició d'olis del pintor artanenc Joan Mesquida.

Al mateix temps, es farà la presentació del seu primer llibre "Entre el serral i l'escuma". Primer nombre de l'Editorial "Cap Farrutx".

La presentació del doble esdeveniment serà a cura del P. Gregori Mateu, Prior del Convent.

TROBADA DE BANDES

El passat dia 9 de desembre la banda de música local va assistir a la IV Trobada de Bandes de Música de Mallorca que va tenir lloc a ciutat d'Inca.

Foren 21 les que participaren amb un total de 652 músics els quals junts i dirigits pel director de la Unió Musical d'Inca, Vicenç Bestard, interpretaren la Balanguera i l'himne Nacional. Al final foren llargament aplaudits. Després la Delegada de Cultura pronuncià unes paraules d'agraïment, i de seguida el Pte. Albertí va fer entrega a totes les bandes, d'una subvenció. Llavors es dirigí tothom al Puig de Sta. Magdalena on se va tenir lloc una torrada.

ACTIVITATS DEL S.M.O.E.

Els passats dies 22-23-25 i 26 d'Octubre, el Servei Municipal d'Orientació Educativa (SMOE) d'Artà i Sant Llorenç, organitzarem un curset de MUSICA dirigit especialment a mestres de Preescolar i Cicle Inicial.

Comptarem amb la col.laboració d'ensenyants de l'Escola de Pedagogia Musical de Palma.

El curset tingué una durada de 6 hores.

Assistiren un total de 26 mestres de la nostra comarca, tots ells moguts, sens dubte, per una inquietut de renovació pedagògica i un interès cap a la recerca de metodologies més actives per a l'ensenyança de la música.

.....

Més.

Aprofitant que s'acosta Nadal i Reis, l'S.M.O.E. ha organitzat una exposició de joguets didàctics amb la intenció d'ajudar a pares, padrins i demés familiars en la triadella de regals.

L'exposició tindrà lloc els dies 16-17-18 i 19 d'aquest mes en el local del Centre Social.

Horari de visites: Diumenge, dia 16: de 11 a 13 hrs i de 19 a 21,30hrs.

Dies 17-18-19: de 19 a 21,30 hrs.

Col.laboren en l'exposició: P. Santandreu, P. Bujosa, C. Sansaloni, Colmado "La Esperanza", Esplai, Ninots (Manacor), Arlequín (Palma).

TEATRE A ARTA

D'entretengut podríem calificar un festival que, per a recollir doblers pel viatge d'estudis, realitzaren el passat dia 15 els al.lots de 8è curs del col.llegi S. Bonaventura.

Però, no és això que mos ha impulsat a donar-vos la notícia. Si no més bé, la representació d'una rondalla mallorquina adaptada al teatre. Concretament, la de "L'abat de La Reial" amb una interpretació i decorats realment dignes i que, gràcies a n'això, a Artà podem veure un poc de teatre que, encara que siguin al.lots els actors, és gent que va agafant "tables" que porien esser la cantera d'una futura companyia artanenca.

Hala idò, qui s'anima?. De moment, aquests al.lots i els seus mestres estan d'enhorabona i els animam a que no ho deixin i que en puguin fer moltes.

TAULA RODONA

El passat dia 12 se celebrà a la biblioteca del C. S. Bonaventura amb el tema: Pares i educació, una taula rodona com una activitat més de l'Escola de Pares.

Posats en contacte amb el coordinador P. Gregori Mateu, pareix que se'n faran periòdicament per aclarir dubtes, punts obscurs, etc. de l'educació i sobretot, facilitar una millor participació dels pares.



Ha mort Joana Aina Massanet Jaume, sa donada de Sant Salvador. Tenia 65 anys, i havia dedicat juntament amb el seu espòs Pep Alzamora Tous, mort per Nadal de l'any passat, els darrers 14 anys de la seva vida al servei de la Mare de Déu de Sant Salvador. La seva mort ha deixat un pou buit, el buit que deixen les persones entregades i generoses. Els artanencs la recordarem sempre amb afecte i nostàlgia. Descansi en pau en braços de la Mare que tan encertadament serví.

COLOMBOFILIA

I qué no ho sabeu?. Segur que bastants de vosaltres no ho sabeu, doncs ha començat la temporada colomòfila a Artà. El club, un any més, mantingut per una afició molt fonda y una economia força penosa (quota dels socis i subvencions constants de l'Ajuntament) ha tornat començar a rodar dintre d'aquest bell deport. Aquest deport comença a Artà l'any 50 per tornar desaparèixer després des del 53 fins al 64, de llavors fins ara sempre hi ha estat. Idò si, Diumenge 25 s'amollaren coloms de Manacor, per cert bastant, de coloms (60 en competició i uns 550 per entrenament).

Les qualificacions foren aquestes:

1er. Miquel Riera. 1486,84m/s.
2on. Toni Sureda. 1394,07 m/s
3er. Arturo Nicolau 1387,39m/s
4art Josep López 1378,06m/s
5è Guillem Vives 1313,26m/s

Desitjam als colomòfils artanencs molta de sort i a veure si quan les amollin d'Eivissa i de la Península n'arriben més de dos.

Seguirem informat.
(Monserat Santandreu i Joan Ginart)

XXVé. ANIVERSARI "BELLPUIG"

programa a celebrar dia 6 + 85

Dia 6 de gener a les 12,30 : RECEPCIO A NA BATLESSA

Parlaments per : D. Mateu Galmés, fundador i primer director del "BELLPUIG". D. Joan Servera, segon director de la Revista, i D. Rafel Umbert, director actual de "BELLPUIG".

Paraules del Sr. Batle, D. Jaume Morey.

Presentació de les exposicions de Premsa Forana i Local, pel President de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, D. Carles Costa

A continuació : REFRESC PER A TOTHOM.

Una vegada acabat, DINAR A CAN FARO. (Pregam als qui hagin de participar al dinar, ho comuniquin abans del dia 2 de gener, a l'Administrador del "Bellpuig", En Guillem Bisquerra. (Tels. 56 22 96 (feina) i 56 22 88, (caseva).

XERRIM-XERRAM

SES COSES DEL MON. Hi ha carrers que a la nit ses faroles romanen ben apagades, i en canvi quan ve el dia, estan ben enceses. Hauriem de fer gestions per fer el canvi, ja que feim un gasto inútil. Això és com tot, quan treim es paraigo no plou, i quan no el duim, mos agafa es ruixat. Es per demés, "sempre plou quan no hi ha escola".



SEMBLA que ses nostres places i jardins van a més. Ara arreglen s'antiga Plaça de "Sa Carn". Ja era ben hora perque, bé en feia de mal d'ulls aquella ditxosa cabina. Així quan els arbres que diuen han de sembrar siguin grossos, podem en s'estiu estar a la fresca i anar tranquils per l'acera admirant el monument al Pare Llinàs i es murals de ses parets. (Si és que arribin).

AL CARRER DE TONI BLANES, hi hagué "revolució" entre els veïns. Resulta que a la finca que acabaven a davant Can Matemales, hi fan ses aceres, i segons rumors no n'hi poden fer.

Uns diuen: Si aquest en fa noltros també n'hi volem. Es de s'altra banda diuen que o tots moros o tots cristians. I creim que tenen raó.

Tal volta quedaria bé si en fessin a ses dues parts, ja que es un carrer d'una sola direcció i així es fpeatons estarien salvagordats des esquitxos quan plou.

Pareix que n'hi ha hagut que ja han fet passes en vers de s'ajuntament, per comprovar lo que hi ha de ver en aquest embull. Ara veurem com acaba aquest embull que s-ha armat.

HAURIEN de fer qualque passada els nostres municipals pels carrers de la vila on no hi poden aparcar els cotxes. Si ho fan així es trobaran moltes vegades que n'hi ha que encara no respecten ses normes i fan que moltes vegades els cotxes que circulen hagin de fer marxa enrera, sobretot al carrer de Ses Parres. Per qualque cosa han d'esser ses prohibicions, no només per estar penjades.

NO MOS QUEDA més remei que insistir damunt abandó en què es troba s'estació des tren. Sembla que sa brutor (de tota classe) s'apoderat d'aquesta zona i ja és sa vergonya des poble. Pregam al qui pot posar remei, faci qualque cosa per aturar tot lo que per allà succeix.

TAMBÉ A S'ABEURADOR de "Capdepera" s'altra dia hi havia un somier, i segur que no era per romandre. Hi ha bastantes zones que s'haurien de cuidar un poc més, a veure si entre tots feim es poble més net.

AL MIRADOR de l'Església també hi falta "mà de metge". Fa molta d'estona que també està olvidat de la mà de Déu, i això no és bó. Al menys per aquelles persones de fora que venen a nocés i funerals, no se'n duquin una mala imatge del nostre poble. I a s'escala de Sant Salvador hi havia una farola pen terra. Creim que en tot això que hem exposat hi ha bastanta de feina per fer d'aquí a ses festes, no vos pareix?.



Groc, Verd i Negre...

VIAGES millor

G.A.T. 820

C/. Binicanel·la, 12.- Tel 58.55 15/52 CALA MILLOR
Carretera Cala Gulla -Tél. 56 40 17 Cala Ratjada

ESPECIAL FIN DE AÑO

CRUCERO DE FIN DE AÑO Y REYES, (vist. Cerdeña, Capri, Roma, Florencia).

Precio desde 35.500pts.

LONDRES, del 29/dic. al 02/ene..... 30.950pts.

Circuito ITALIA Turística. Del 27/dic. al 03/ene.....

..... 42.000pts.

MARRUECOS. Del 29/dic. al 06/ene..... 48.200pts.

AUSTRIA AL COMPLETO. Del 27/dic. al 03/ene.....

..... 58.800pts.

NAVIDAD Y FIN DE AÑO EN GALICIA... 28.750pts.

ANDORRA (nieve). Del 27/dic. al 02/ene. 19.950pts.

PARIS. 6 noches. Avión (ida y vuelta) + hotel xxx

AD..... 33.600pts.

BAQUEIRA. 7 días + avión+ traslados y Apartamento.

..... 20.820pts.

OFERTA ESPECIAL CUBA

Para la Industria de Hostelería con reducción del 25%

Salidas: Enero...días 11, 18, 25.- Febrero..1,8,15 y 22.

10 días pensión completa HOTEL LUJO... 95.425,-Pts.

Otros destinos. CONSULENOS!



D'una forma bastant desapercebuda, la secció d'història natural del Museu ha acollit a un nou inquilí. Es tracta d'un vultur negre o simplement vultur, agafat a Son Morei (Artà).

El vultur visitava assíduament les nostres muntanyes fins als anys 50. Però d'ençà fins ara el vultur ha estat objecte d'una persecució infundada, reduint-se la població mallorquina a una vintena d'exemplars. Els grups ecologistes fan el possible per a conservar l'espècie, provant fins i tot d'introduir voltors peninsulars. Però, com es veu en el nostre cas, aquests grans aucells segueixen morint per art i gràcia de l'home. La seva alimentació és necròfaga, és a dir, basada en carnatges d'animals morts, pel que no existeix el discutible motiu de què "perjudiquen a les espècies d'interès cinegètic".

Tots hem sentit parlar a la gent major de l'abundància de milanes, falcons i altres rapinyaires al seu temps. Avui la situació

és molt diferent i la població d'algunes espècies és molt reduïda. També hem de pensar que les despeses que ens produeixen són insignificants, si les comparem, per exemple, amb les produïdes cada any per la mixomatosi. A més a més tenim el deure de conservar la nostra natura tal i com l'hem rebuda, ja que les futures generacions tenen el mateix dret que nosaltres a gaudir de la seva bellesa.

El nou vultur es veu emplaçat provisionalment a damunt un armari, en espera que la secció es vegi ampliada amb una altra vitrina. He de dir que quan qualcú veu aquest vultur dissecat es fa una idea sobre el que és realment un vultur, li aconsell que visiti el centre de recuperació de rapinyaires de Son Reus (a on, mitjançant autorització de l'Ajuntament de Palma, podrà contemplar 6 exemplars destinats a la cria en captivitat) o que es faci una volta per la Serra de Tramuntana. (Massanella, Tomir, Alfàbia, etc.)

@@@@@@@@@@@@

ECOS

NACIMIENTOS:

Día 26-10-84.- Cristóbal Massanet Frontera.- Hijo de Vicente y Ana.- C/. Ciutat, 43-19.

Día 9-11-84.- Miquel Ginard Ballester.- Hijo de Rafael y de María-Antonia.- C/. Na Caragol, 1.

Día 7-11-84.- Margarita Lliteras Espinosa.- Hija de Antonio y de María.- C/. Amadeo, 6-D.

MATRIMONIOS:

Día 3-11-84.- Manuel-Segundo Martín y Píris con María-Cristina Piña y Bestard.- C/. San Pedro s/n.- Colonia San Pedro.

Día 10-11-84.- Bartolomé Ribot Carrió con Anne-Marie Wulff.- C/. Son Servera, nº 47.

Día 24-11-84.- Juan Roig y Cladera con Damiana Ferrer Cladera.- C/. Oasis s/n.

DEFUNCIONES:

Día 4-11-84.- María Vaquer Massanet.- C/. Fondo, 12.- Raia.

Día 15-11-84.- Catalina Andreu Servera.- C/. Pureza, 32.- Viuda de Pansacola.

Día 18-11-84.- Gabriel Massanet Bernad.- C/. Sa Sorteta, 40.- Poll.

Día 24-11-84.- Miquel Pascual y Sabater.- C/. Mestral, 10.- Patró.

Día 25-11-84.- Juana-Ana Massanet Jaume.- C/. Oratorio Sant Salvador.- Pistola.

Racó del poeta

Nadalencia

Arriba Nadal i tot arreu trasmuda,
i fa que s'alleugeri el feix de la dissort.
Nadal treu rebrols al tronc del record
d'aquella infantesa llunyana i perduda,
i sembla afanyar-nos a la decaiguda
ansietat del viure, amb un desig fort.
Per a la carn nostra rebel, gropelluda,
Nadal els dits porta ungits de conhort.
Que calmi de l'odi, la mar tan crescuda,
perquè nostra barca sempre lluny del port
va plena d'anhels, i és fràgil, menuda.

Ja arriba Nadal. Donau per rebuda
la meua ànsia tota, de pau i de sort.

Joan Mesquida.

Cartas al director...

Sr. Director de BELLPUIG:

Sr. Director: Li agrairé que doni cabuda d'aquest escrit al periòdic Bellpuig, del que som subscriptor. Es, com pot veure, una rèplica al "In Memoriam" que Jaume Alzina, Jaume Sureda i Jaume Morei, esponerosos rebollés de l'arbre socialista artanenc que el vent de la nostra guerra civil va esbrancar.

"Estimats amics socialistes, he de confessar que el vostre escrit, al primer cop, m'ha fet aixecar les celles de l'estupefacció i de la desaprovació. Però una segona lectura m'ha produït l'efecte diferent. M'ha fet riure. I és que, el qui dominen l'art, a vegades, quan es posen a escriure una tragèdia, fan rialles.

Me pareix just i equitatiu que ens recordem del que perderen la guerra, perquè els guanyadors i els perdedors, uns i altres formaven part de la nostra petita comunitat. Que tots visquin sempre en el record, qualsevol fossin les seves idees. Un poble no pot viure sempre en la divisió.

Ara bé, no pretenguéu re-escriure l'Història, duguent, les seves aigües al moll socialista. Això es sectarisme pur i simple. No hi ha res que faci més increïble una cosa tan viva, bellugadissa i bigarrada com és l'Història, que els reports en blanc i negre. Els contes de bons i dolents. Els qui, encara que no fossim protagonistes d'ells, tenim edat abastament per a veure aquells fets amb la perspectiva del temps, sabem que el retrat socio-polític que feis, aprofitant l'avinentesa de l'homenatge, és una mistificació ideològica i maniquea que no resisteix l'anàlisi més elemental. Els personatges de la fotografia que presideix el vostre escrit, la majoria dels quals vaig conèixer i tractar després de la guerra, eren unes belles persones, però el Partit Socialista i, per extensió, l'agrupació local d'Artà, no eren, com els pintau, una guarda d'angelets de la Congregació Mariana, precisament. El Partit Socialista era, aleshores, un partit revolucionari que es proposava l'enderrocament per la força, del govern de la República, legalment constituït, i la imposició de la Dictadura del Proletariat. I perquè ningú pensés que anaven de berbes va fer una advertència sèria, amb l'ajut dels anarquistes, a Astúries, l'octubre del 34. Efemèrides que commemorarem no fa molt, amb una mica d'empeguement per part del PSOE oficial.

Aquells temps, tal com voleu suposar, ningú no era Dn. Fulano o de Dn. Mengano. L'Edat Mitjana era molt enrrera. Els valors pels quals, suposadament lluitaven els socialistes; la llibertat, la democràcia, la justícia, la participació, etc. eren, aleshores, compartits per la majoria dels partits, i recuïts per la Constitució del 31, una de les més progressistes d'Europa, sinó la que més. I no eren, per aquell temps, res de nou. Venien de la Revolució Francesa. De les Corts de Cadix. Els joves podrien, per l'exposició mirífica del vostre escrit, fer-se la idea de que els esmentats valors eren monopolis de l'Esquerra Socialista que aconseguiren després d'una lluita aferrisada i heròica. La simplificació és massa reduccionista, radical i grollera. El que veritablement passà és que el General Franco va morir al llit; Les Corts s'autodisolqueren; s'inicià un procés de transició a la democràcia i, després d'uns esdeveniments que són història recent, els socialistes guanyaren les eleccions i es feren pacíficament amb el poder. Així de clar i així de senzill.

Els socialistes d'Artà i els que afrontaren a ells, lluitaren, patiren i moriren per les seves idees, equivocades o no. Respectem la seva memòria i deixem que descansin en pau. Assumiguem la nostra història. Aprofitem els dies per a teixir la llatra de la nostra convivència, de la tolerància, del respecte mutu, i deixem de malignitzar les nafres del passat.

Estimats professors socialistes, pensau en la responsabilitat que vos carregau quan falsificau els fets històrics per al consum dels allots i allotes de les nostres escoles. Els vostres alumnes qualsevol dia s'en donaran compte i vos ho retreuran.

Una abraçada del vostre amic.

Miquel Esteva Sullá

Ser feliç... Com?

(XXXIX)

Ja ho sé... (V)

Ja ho sé que veus moltes de contradiccions en la meua vida; vull dir-te que jo som el primer en lamentar-les

Ja ho sé que no sempre hi ha coherència entre allò que dic i allò que faig; malgrat tot procur dir sempre la veritat.

Ja ho sé que encara hi ha possibilitats de sortir de l'atzucac de l'atur, de la violència, de la drogadicció o del sexisme; comença, per tant, a sortir ara mateix.

Ja ho sé que per ésser feliç, necessites lluitar contra l'apatia, la inoperància i la inèrcia; fomenta, en la teua vida, la cooperació i la iniciativa.

Ja ho sé que no entens la vida dels contemplatius -monjos i monges- amics del silenci, del desert, del treball, de la plegària i de l'amor; Crec que són persones que van donant la vida de mica en mica pel servei dels altres.

Ja ho sé que, de vegades, penses que les vacances són temps perdut, ple de fàstic, avorrit, innecessari i sense sentit; jo les necessito per a trobar-me amb mi mateix i per a conèixer millor els demés

Ja ho sé que en la nostra societat se confon sovint la festa amb la diversió; No oblidis mai que les festes són expressió de les reserves humanes i espirituals d'un país.

Ja ho sé que sovint tenim l'estómac ple, però no estam del tot satisfets com a persones; és que la fam més grossa la tenim de pau, de joia, de seguretat, d'esperança, de llibertat i d'amor
Gregori Mateu Estarells



GRÀFIQUES LLEVANT

Impr. OFFSET I TIPOGRAFIA
Carrer de Clutat, 55
Teléfono 56 26 04
ARTÀ

molts d'anys



El Batle ens parla de **TOT**

Finalitzant l'any, davant una sèrie de rumors, comentaris i altres moviments ocorreguts pel poble com poden ser: urbanitzacions per La Duaia, Es Caló...; obres per Na Caragol, Pl. P. Llinàs, etc; i sobretot, l'assumpte de la tan perllongada -però sempre en discussió- de la construcció de la depuradora, etc, etc, BELLPUIG va anar a les fons i va parlar llargament amb el Sr. Batle, D. Jaume Morey, i això són els temes i les respostes que ens va donar

DEPURADORA

D. Jaume Morey.- L'Ajuntament està estudiant i vol donar al poble el millor sistema i, sobretot, el més econòmic. Per tant, tenim en compte:

a) Pel sistema convencional el cost de manteniment (a part el bombeig i construcció) puja, en preus actuals, uns 2.500.000 pts d'electricitat/anual.

b) En contra posta, estam estudiant el sistema de basses (que, de moment, ens sembla el sistema més econòmic) on es necessita una gran extensió amb poca profunditat (uns 120cms) i unes garanties de permeabilització. Aquest sistema es fonamenta en que els raigs del sol oxigenen l'aigua de forma natural i es creen unes algues que eliminen les matèries orgàniques (Ca més... s'hi podrien posar peixos, complint la mateixa funció). Aquest sistema costaria quasi igual que el sistema convencional quant al bombeig, però quant al cost d'electricitat/anual de manteniment, seria nul·la.

Bellpuig.- Ja s'ha triat el lloc?

J.M.- Sí. A Son Vives. Ja s'hi estan fent proves per a veure les possibilitats.

B.- Perills de filtracions?

J.M.- Cap ni una, degut que el terreny escollit és molt argilós i l'argila és la matèria utilitzada per impermeabilització, a més, la zona té una estructura molt rocosa (segons les proves fetes al pou més a prop). De totes formes, si es triàs un altre lloc de la finca esmentada, per impermeabilitzar, es tractaria de fer un llit d'uns 30 ò 40 cms d'argila.

B.- L'Ajuntament dóna garanties?

J.M.- L'Ajuntament no en dóna, en cerca. Sobretot, si es fa, es farà d'acord a uns estudis tècnics que compliran tota la legislació vigent. No serà una "chapuza".

B.- Olors?

J.M.- Cap. Per devers Barcelona hi ha unes cases que estan davora unes basses d'aquest tipus i hi viuen persones. De totes formes, per part de l'Ajuntament, es cercaran tots els avantatges i inconvenients al sistema perquè no hi hagi problemes.

B.- Temps per realitzar aquest projecte?

J.M.- No es sap. Ara bé, s'ha de tenir en compte que tenim una línia de crèdit que no es pot perdre i, una vegada fetes les proves oportunes i els estudis tècnics, es pot posar en marxa en voler.

B.- Cost?

J.M.- Es té previst de 50 a 60 milions dels quals se té una subvenció del (per ser municipi coster) Govern de la Comunitat Autònoma (uns 30 milions).

B.- Per cert, hi ha res experimentat de tot això?

J.M.- Com ja he dit, per devers Barcelona. També, a zones de València, Alacant i Múrcia i al Sud de França. De totes formes, l'Ajuntament es desplaçarà a aquestes zones per a veure com funcionen i veure les possibilitats pel nostre poble.

URBANITZACIONS

J.M.- Tenint en compte que dins les normes subsidiàries (aturades), se desqualifica lo que no està en marxa, he de dir:

1) Ravenna.- En el plantejament aprovat, l'Ajuntament no té cap competència. Es Centre Turístic d'Interés Nacional. Pareix que hi ha un contracte de Promoció de l'Urbanització (entre una companyia estrangera i una espanyola) i dóna, per això, l'impresió de què es vol llançar. Per altra part hi ha ofertes de negociació de les zones confrontants de Ravenna.

2) Punta des Barracar.- L'Ajun-

tament ja ha dit que sí.

3) Es Caló.- Se vol fer valer el poder de qualificar d'urbanitzable una zona i exigim (a aquest cas, no fou necessari): a) Densitat baixa (no a les grans edificacions ni a l'acumulació de gent, ni a la massificació), b) Construccions de lera qualitat, i c) a més, si és possible, contrapartides.

Està en fase de negociació. Hi ha contactes, no resolts encara.

4) Sa Duaia.- Res. A la part de la mar, res de res....

Se diu que se vol fer una parcel·lació rústica a Sa Duaia de Dalt i sols hi ha que dir que existeixen unes normes que s'hauran de complir.

5) Parc Natural des Verger.- El plantejament presentat a l'Ajuntament era un poc estrany, un xic obscur. L'Ajuntament se pronuncia damunt unes condicions mínimament urbanístiques i això pareix que va espantar. Per altra part se sap que l'opció de compra es va caducar.

ZONES VERDES

1) Pl. P. Llinàs, Se pretén eliminar el "parterre" central i fer lloc per sembrar a cada costat arbres, i deixar a la zona de Ponent un tros per instal·lar l'emplaçament del monument del P. Llinàs (no s'han tengut notícies, de moment, de Querétaro) i se parla de fer un mural per donar un poc més d'estètica al lloc.

2) Plaça del Progrés. Ja s'hi han sembrat arbres, s'alfatarà i servirà com a zona d'expansió.



SON VIVES

EL QUE EL POBLE COMENTA

3) Plaça P. Ginard. S'hi sembraren tarongers, però, un que no va aferrar i s'altre que qualcú el volgué tallar, ha quedat despoïat, però se retornarà sembrar.

4) Carretera de Santa Margarida. S'ha renovat tot. S'hi ha sembrat un altre tipus de gespa (més forta) i s'ha instal·lat un brollador que al mateix temps s'utilitzarà per regar les plantes sembrades a aquest lloc.

5) Franja ajardinada de l'Institut. Hi ha hagut un adecentament dels jardins de la zona.

6) Plaça de S'Almudaina. Està despenjada del pressupost actual, però hi ha estudis i projecte fets per arreglar-se.

7) Zona interior il·leta del Teatre Principal. És nou el tema, per ara es té emparaulat l'adquisició del Teatre per part de l'Ajuntament i també s'està en conversacions amb els propietaris envoltants per aconseguir que l'actual massa verda de la zona, una part sigui urbanitzable i l'altra serveixi com a Plaça i tal vegada com a Teatre. Hi ha un projecte a on hi hauria 4 accessos: 2 del carrer Jaume III (rodats), 1 de la zona del Teatre (rodats) i un (peatonal) de Margarita Esplugas.

Així quedaria una Plaça enmig, gran, a on se podria construir un Teatre.

8) Plaça des pes dels Porcs. Sense que se perdi la zona dedicada al sub-parc de bombers, ni de la zona ajardinada, se preveu fer o posar un asfalt apropiat per fer un poliesportiu a on, dins un cert temps, lo que ara és el pes, podria arribar a ser els vestuaris i el pes passar al matadero.

PARCS INFANTILS

J.M.- Se seguirà mantenint l'actual del Tren i es preveu fer-ne'n a Na Batlessa a Sa Plaça des pes dels Porcs i a la futura Plaça del Teatre.

OBRES

J.M.- Les obres del Poliesportiu estan en marxa, hi ha una primera fase a on s'ha fet un tanca, un vestuari i l'aplanament de la zona confrontant.

Un altra fase serà la de fer uns altres vestuaris, un bar i un magatzem, per això s'espera una subvenció a parts iguals del CIM,

CA i l'ajuntament (la quantitat ascendeix a 9 milions -aprox.-).

Una tercera fase (ja molt més costosa) seria arreglar i moure la pista, fer uns "graderios" i fer-la coberta. AIXO ES MOLT CAR!

També a la mateixa zona s'han començat les obres d'ampliació del B.U.P. (6 aules més) i la construcció d'un Centre d'E.G.B. (de vuit unitats). A un proper exercici se preveu la construcció del Centre de F.P., davant l'Institut.

ALTRES

A) Ses Pesqueres- Sa Clota. S'intenta la permuta de Ses Pesqueres, amb un acondicionament de Sa Clota, construint-hi un mur de contenció, un adequat sistema de pavimentació i un vallat.

Hi va haver uns contactes fa aproximadament un any que s'altre dia una visita feta al Bisbe, pareix que se tornarà parlar de l'assumpte. Mentrestant, esperam notícies.

B) Es imminent la legalització del Matadero Municipal d'Artà, després d'haver-se construït segons les darreres normes i haver passat una primera inspecció, a on se trobaren una sèrie de deficiències, que ja s'han subsanades. Se tracta sols de remetre un certificat d'acabament de les obres i el Matadero passi a ser Comar-

Agreim aquestes paraules aclaratòries del Sr. Batle i' el deixam al calor de la seva família i de la seva nova ximenea econòmica.



ZONA DEL TEATRE

cal, ja que Capdepera i Son Servera no en faran cap i el de Manacor està molt enderrera.

C) El tercer canal de T.V. Segons les proves que s'han fetes, és possible fer arribar la senyal al poble i poder veure TV3, ja que des de les muntanyes de S'Ermita se percebeix excel·lentment.

D) "Fems". A pesar de no ser un greu problema pel poble, se té actualment tendència a concentrar-se i per això s'està fent un abocador a Manacor de caràcter comarcal per l'estil del de Son Reus.



SA CLOTA

RECEPTA

per madò Antònia Gili

PURE DE PEIX

Es posa mig litre d'aigua per cap. en es foc. Se fon una cullerada de farina. per cap. dins un tassó de llet.

Se fa un sofregit de peix del que vulguin. amb ceba i un poquet de tomàtiga. Aquest sofregit de peix se tira a dins aquella aigua. També s'hi tira sa farina fusa dins aquell tassó de llet.

Si es peix és gros(i si no se compra un rap), se lleven ses popes i tot se bull dins es mateix suc. Després treven es rap o es peix. i tot lo que queda es passa per un colador. Es peix se pica ben picat i se li posa un poc de julivert. sal i prebre bo. Se li mescla un blanc d'ou. una miqueta de farina. tot ben mesclat amb aquella picada. Se fregeix a culleradetes. com si fossin pilotes. Una volta colat. serà bastant espesset. posant-hi un ou bullit ben picadet per dedins. Anirà bé si li acompanyen unes gambes. Se fregeixen uns crostons de panet i. llavó es posen dins es plat del puré.

INDIOT AMB PRUNES SEQUES

S'agafa s'indiot i es fa trossos als quals se li posa sal i prebre bo i s'enfarinolen. Una volta enfarinolats. es fregeixen amb poca fúria. amb oli i saïm. Com estan fregits i col.locats dins una greixonera. se posa un tasó de vi Jerez per damunt ses tallades. juntament amb dos cullerots d'aigua.

Se li posen dos trossos de ceba grossa i es col.loca en es foc fins que es cuit. ja tapat de paper albal i a dins es forn. ja a damunt es foc. i que cogui a poc a poc. tapat amb un plat d'aigua damunt sa greixonera.

S'escalden a part unes prunes i llavó se mesclen dins s'indiot fins que estiga confitadet. Ben alerta a cremar-lo.

Es serveix s'indiot. enrevoltat de patatetes rodones ben fregides.



BALL DE MATANCES

"Es joc de sa serp"

En la velada de "matances", después de haber "sopat" de un buen arroz caldoso, en donde a veces, para llenar la cuchara sin coger una "taida" era difícil, ya que entre lomo, "pollastre", "cuní", "esclata-sangs", etc, solía haber "més taiades que arrós", y de segundo plato un buen "aguiat" en el que también abundaba la carne acompañando a las succulentas "pilotes" todo ello acompañado de vino tinto, otro de los juegos que solíamos practicar era el de "Sa Serp", que servía para hacer un poco de ejercicio ayudando a "sacsar sa panxada".

Para efectuar este juego, como mínimo deben ser unas 10 personas, colocándose de la siguiente manera: El de delante (un hombre), cogía una escoba, y detrás se iban colocando los demás asidos a la ropa del que tenían delante a la altura de la cintura, con lo que se formaba lo que se dice "una fila india".

Formada la hilera, el de delante se volvía para atrás golpeando a los de la cola con la escoba, los que para que no les diera se corrían para el otro lado, girando también el de la escoba al otro lado para golpearles, haciendo lo mismo los de la cola huyendo de la escoba. Así una y otra vez formando un movimiento sinuoso igual que el de una serpiente, hasta que alguno se soltaba. Era muy divertido, provocando explosiones de risa.

Este juego lo podéis practicar en las acampadas, para matar los ratos de ocio. Probadlo que os divertiéis.

Pere Claret (Nov-84)

*Un sol
fi:
Mallorca.*



CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

VIAJES MARSANS S.A.

COMUNICA a sus clientes y público en general, el nombramiento de su nuevo agente mandatario, en la persona de MIGUEL DALMAU ALZINA, que en su domicilio "Es PAI den SALES" o por teléfono al 56 25 45 les atenderá y aconsejará sobre cualquier viaje o billetes de linea que Uds. deseen.



per A. GILI

Els hospitals d'Artà (i IX)

D. Antoni Blanes, a punt per a fundar l'Hospital d'Artà, comprà una casa del carrer del Trispolet, al costat del corral del Convent de La Caritat, a Miquel, Joana-Aina i Margarita Esplugues i Blanes, per a construir-hi l'edifici de l'Asil de Santa Rosa.

A aquesta casa hi afegí un tros de corral, reservat pel seu germà Monserrat, quan cedí l'usufruit de la casa i corral a les Monges de La Caritat.

D'aquestes dues es formà una sola, on s'hi edificà una casa capaç i espaiosa per hospital amb el seu frontis al carrer del Trispolet, afrontant amb el carrer de Na Batlessa, amb el corral de Bartomeu Canet, amb la casa dels hereus de Jaume Massanet, i amb el corral de les Monges de La Caritat.

Una volta acabat l'edifici, D. Antoni Blanes, natural d'Artà i vecí de La Ciutat de Palma, propietari, viudo, de 63 anys d'edat, havent exposat a l'Ajuntament d'Artà que, durant la seva residència a Mayagüez, Puerto Rico, empleà tots els medis que tengué al seu abast per construir i fundar un edifici exclusivament destinat a servir de refugi i empar a la classe pobra i malalta, desitjant que el seu poble natal deixi per més temps d'estar privat d'un establiment d'aquesta classe, dia 30 d'agost de l'any 1883, cedeix gratuïtament al municipi d'Artà l'usufruit de l'edifici que s'anomenà Asil de Santa Rosa, esperant que l'Ajuntament el destinarà a fins benèfics.

La instal·lació de l'Hospital constituí una gran festa. Mirau la crònica enviada a "El Diario de Palma" de dia 4 de setembre de 1883.

"Un amigo nuestro residente en Artá nos escribe, con fecha 2 de Setiembre, lo que sigue:

... Este pueblo está de enhorabuena con motivo de las mejoras que en todos conceptos experimenta su vecindario. Enriquecido ayer con la estación telegráfica, que le pone en rápida comunicación con lejanos países donde sus moradores puedan tener intereses morales o materiales, acrecienta hoy su caudal de mejoras, merced a los caritativos sentimientos de uno de sus hijos, de D. Antonio Blanes, conocido ya en ésta por anteriores rasgos de generosidad. El día 30 del pasado Agosto hizo pública cesión al Ayuntamiento de esta Villa de un magnífico edificio que ha costado y levantado de nueva planta y que, bajo el nombre de Asilo de Santa Rosa, destina a hospicio y hospital para pobres desvalidos o enfermos, dotándole además, este generoso bienhechor, de varias camas con sus jergones y colchones, sábanas y demás menaje necesario a su objeto, y subvencionándole con la cantidad de cien duros anuales por espacio de veinte años.

La casa Hospicio de Artá estaba instalada en una mala dependencia del ex-convento, y en adelante habitarán los pobres refugiados en el nuevo edificio, debido a la magnificencia de su donador, siendo allí cuidados y asistidos por las Hermanas de San Vicente de Paul que tienen acreditado en esta villa su acendrado amor al pobre. Hoy ha tenido lugar la ceremonia de la



benedición del nuevo Asilo, por el Sr. Eónomo, con asistencia del Ayuntamiento, distribuyéndose a los pobres una comida y una limosna que el Sr. Blanes costaba. Dios premie con creces al que en honra suya invierte bienes que le ha confiado, proporcionando al pobre albergue y comodidades de que se veía desposeído en su desgraciada condición, y que le anime a seguir por tan bella senda, alentando igualmente por los testimonios de admiración y agradecimiento a sus buenas obras que le tributan hoy sus compatriotas".

Fou nomenat Director de l'Asil de Santa Rosa, dia 2 setembre 1883, Mn. Rafel Nicolau i Blanes, "Es capellà Respai", nebot de D. Antoni Blanes.

En el mateix any, 1883, l'Ajuntament, confià l'atenció de la beneficència municipal de l'Asil de Santa Rosa a les germanes del Convent de Sant Vicenç, assenyalant la quantitat de cent pessetes anuals per la remuneració d'aquests serveis.

Pel mes de novembre del mateix any 1883, es demanà el Reglament de l'Hospital de "Jesús Nazareno" de Madrid per aplicar-lo a l'Hospital de Santa Rosa.

L'Asil de Santa Rosa ha durat exactament un segle fins que les monges han passat a servir la Residència a la "Posada dels Olors".

A. GILI

ELS CAVALLS D'ARTA

Abans, i d'això ja fa uns quants d'anys, només es feien carreres de cavalls per Sant Salvador, i d'una manera molt irregular, anys si, anys no, l'afició (d'arrels molt antigues) no podia disfrutar de veure el seu deport-espectacle predilecte al seu poble.

També, i d'això també fa anys, els cavallistes de la comarca d'Artà es duïen com es ca i es moix, triomfalismes a voler, sempre que ningú volgués quedar al darrera, favoritismes, etc.

Aquest problema es va solucionar amb la formació d'un club, el "Club Hípic d'Artà. Aquí fou quan els cavallistes veren que cada qual pel seu cap no podien arribar a res i plegats podien fer moltes coses.

Actualment, el club compota amb els següents membres de direcció.

President: Llorenç Gili Flaquer (Sua)

Vice-president: Sebastià Esteva Ferragut (de Ses Terres)

Segretari: Antoni Esteva Negre

Tresorer: Miquel Sard Sunyer

Vocals: Antoni Amorós Garau, Toni Lliteras Ferragut i Tomeu Femenias Sard.

Si xerram del club, necessàriament hem de xerrar de l'economia del club, que per cert no les sobre res:

-Les fonts d'ingressos per ordre de quantitats son: les taquilles de les carreres, una subvenció de l'Ajuntament i qualche rifa (recordem la de la poltra per devers Sa Fira). Això és tot, que con veureu no és massa. Així tenen per pagar, a cada un dels cavallistes, una petita quantitat per molèsties del transport de la bístia a la pista, doblers que no cobreixen tots els gastos.

I parlant de pista, la pista actual és la de "Son Catiu", està arrendada per quatre anys i el lloguer el paga l'Ajuntament. No reuneix totes las condicions que voldria, ni de molt, però a Artà per fer una pista amb les debudes condicions ja s'han d'agafar un parell de finques i ajuntarles.

Seguint amb el club, aquest necessita gent nova, noves ideies, noves col.laboracions. La direcció actual un dia o s'altre acabarà i és necessari haverhi qualcú per agafar ees riendes.

Al poble hi ha gent que hi interes, però és gent relativament molt jove, per lo que dins un futur pròxim no estarà en condicions d'agafar es carro. Això representa un problema a considerar mirant pel futur del deport dels cavalls.

Per acabar, anem a conèixer com està el protagonista d'aquest hermós deport.

A Artà com a quadres importants tenim:

-Sa de Sa Corballa (amb na Pat G, egua pretigiosa i Elios H, semental de gran fama).

-Sa de Ses Terres

-Sa d'En Puig (de Can Sard).

-Sa de S'Estelrica.

-Cal destacar també la parada de Sementals de l'Estat on solen dur el famós semental Ego.

A demés de Pat G hi ha una vintena d'egues de cria en tota la comarca.

I que ho seria de bo que les bísties que tenim a Artà com a futura promesa mos donassen tant de gust i triomfs con Unita (campiona de Balears), Tolisman, Aronita P i d'altres.

Una cosa és ben certa, i és que a Artà el percentatge d'afició als cavalls al trot és molt elevat, i Artà té molt de futur si el respallam.

Origen d'aquesta informació el vocal i membre de l'Ajuntament Antoni Amorós Garau.

Joan Ginard Tous

i
Montserrat Santandreu Ginard

G. O. B.

No farem cap descobriment ni pecarem d'exegeració si deim que a la nostra Mallorca, la Mallorca verda i pura, li queden pocs dies de vida. Més concretament, Artà, antic paradís faunístic cobert per boscos exuberants, s'està convertint en un desert, com bé deia l'eslogan de la campanya de repoblació forestal de l'any passat. Si, pareix que darrerament ja no hi ha tants d'incendis. Però pensam un poc, si no hi ha bosc, no es pot creamr.

Per altra banda, els pocs reductes d'interès ecològic i paisagístic que tenim al nostre litoral es venen cada dia més a prop del seu fi, gràcies a la intervenció de companyies constructores, que només miren la "bellesa estètica" (si és que a una urbanització se la pot qualificar de bella) i no les conseqüències a llarg plaç.

La mort d'espècies protegides, cada dia més escases, per part dels escopeters, l'enverinament en cadena d'animals degut a l'esticnina (aquesta cadena pot arribar a inclourer-nos qualche dia), la contaminació dels nostres paisatges... El nostre panorama és bastant obscur.

Es per això i per una llista molt llarga d'atemptats contra ca nostra (que alguns es pensen que només és seva i que per tant poden fer i desfer com lespareix pel que un parell de persones del poble, afiliats o simplement simpatizants del G.O.B. (Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Natura) hem decidit d'agrupar-nos per tal de defensar la nostra natura, conservant-la i intentar ajudar-la en lo que poguem. En poques paraules, volem esser la boca per la qual la natura es queixi dels mals que li estam fent.

Acabam aquest escrit amb l'esperança de què no sigueu els únics artanencs als quals preocupen aquestes qüestions i que el nostre grup vagi augmentant progressivament.

Collectiu del G.O.B. a Artà



ANECDOTAS DE CAZA

Originales y espectaculares han sido las competiciones cinegéticas que han tenido lugar estos días pasados en Artá, entre amigos y aficionados al deporte de la Caza.

Todo empezó un día cualquiera en uno de esos "berenars" y tertulias que a diario tienen lugar en el Bar Ca Na Pura entre un grupo de cazadores, que como es habitual en ellos alardeaban y se pavoneaban de ser, junto con sus perros, los mejores de la comarca, por lo que una vez entrados en discusión y después de que los ánimos se hubieron caldeado, decidieron apostarse una lechona asada que debían pagar los perdedores.

Se formaron dos grupos, el primero compuesto por "Jaime Eivissenc, Juan Serra, y José Tachuela" que tenían el privilegio de cazar con toda clase de perros "Bufons", escopetas, repetidoras y demás material moderno a su alcance, mientras que el segundo grupo estaba formado por el veterano y experto cazador "Toni Caballero y Pedro Moll de Banesto" que se comprometieron a emplear únicamente su rehala de podencos ibicencos y demás artes primitivas de caza. Actuó en esta ocasión, como árbitro y juez de la contienda en "Biel d'Es Molí" realizando una espléndida y meritoria labor que fue aplaudida por todos los participantes. Estas pruebas fueron efectuadas en el Coto de Binicauvellet, terreno de caza del primer grupo y hay quien asegura que el hecho favorecía a los primeros.

Debido al lógico error de planteamiento, la lucha fue desigual y así lo reconocieron los vencedores, arrojando al final de la jornada un resultado de nueve conejos contra cinco, a favor del primer grupo.

Días posteriores, como revancha y para igualar las fuerzas, decidieron enfrentarse otra vez, incluyendo en el primer grupo al temible cazador "Pedro Riera", mientras que los del segundo grupo se conformaban con la inclusión de una famosa podenca, propiedad de Gabriel Servera, acordando que el primer grupo debería doblar el número de conejos conseguidos por los podencos ibicencos, ya que se enfrentaban cuatro cazadores contra dos.

Establecido este nuevo reglamento, los primeros uniformados y armados hasta los dientes y los demás con las espadas desenvainadas y puestas en alto, al amanecer



del pasado día cinco y junto con sus respectivos jurados, "Sebastià Rum y Biel d'Es Molí", se dieron cita cazadores y perros a las 10 de la mañana en los Cotos de Binicauvellet y Ses Pastores, después de haberse deleitado con una succulenta merienda en el Restaurante "Es Pins", finalizando la jornada a las cinco de la tarde con el pobre resultado de 20 conejos para "bufoners y escopeters" y la inesperada cifra de 16 conejos para los "eivissenquers" quienes al final se mostraron satisfechos y orgullosos por la hazaña conseguida y sobretodo porque con esta victoria se resarcían con creces de la inmerecida derrota del primer día.

En aras de la verdad, hay que hacer constar y alabar la notoria proeza conseguida por los cazadores "Pedro Riera y Juan Serra" con 9 y 6 conejos respectivamente, catalogar de mediocre la actuación realizada por "Tachuela" con 4 conejos y vergonzosa la del cuarto participante -omitimos su nombre para no herir susceptibilidades-la cual pasó inadvertida poniendo la nota discordiante de presentarse con un solo conejo, a pesar de luchar en solitario contra viento y marea.

Por otra parte y con sobresaliente, calificar la espléndida

labor de las perras "Pubila y Marina" del Sr. Caballero, "Blanca y Llest" del Sr. Moll y "Chispa" del Sr. Servera, quienes demostraron estar en plena vena de aciertos y ser capaces de enfrentarse a los mejores y más prestigiosos podencos mallorquines.

Agradecer y aplaudir en resumen, la organización habida, aparte de los exquisitos manjares servidos en Ca Na Pura y el Restaurante Es Pins y valorar muy positivamente el compañerismo y la deportividad que en todo momento ha reinado en dichas competiciones y desde estas columnas felicitar efusivamente a los vencedores y animar a estos cuatro aficionados, componentes del primer grupo, para que se entrenen en profundidad, al menos cinco o seis veces semanalmente, para que con un poco de suerte la próxima temporada les sea más propicia y benévola.

El que suscribe, ha intentado narrarles parte de las verdades acaecidas, siempre desde su perspectiva y sin querer ofender a nadie, y los hechos han sido vistos y juzgados según el color de sus cristales, reconociendo que en ningún momento han sido imparciales.

PEYBI

JORGE LLULL RIERA

Distribuidor y asistencia Técnica:



BOMBAS GUINARD S.A.

C/. Figueras, 29 ARTA

Telf. 56 21 18

Spto. MAHONES 4 - C. D. ARTA 0 (derrota sense paliatius)
 C. D. ARTA 1 - FERRERIES 2 (desencant genaral)
 MARGARITENC 0 - C. D. ARTA 1 (SORPRESA MAJUSCULA)
 C.D. ARTA 5 - FELANITX 2 (notable superioritat)

COMENTARI:

No anam, no, NO ANAM!, si bé el Sr. Navas i el seu lamentable arbitratge han deixat l'equip en moltes baixes (expulsió post-partit d'En Serra; lesions de Munar, i Mascaró) i altres que s'havien produït després o abans (Grillo i Ferer). La veritat és que les noves incorporacions (Padilla i la d'En Rodríguez) no han donat cap innovació, i, és que avui, per fer deport (i més al futbol) s'ha d'estar en plenes condicions físiques (i, a un li manca entrenament i l'altre no ha acabat de sortir d'una lesió).

Tot això ha suposat que de seguir així, si no hi ha promptes recuperacions i a pesar de què se juga amb molt de cor, (quin coratge demostren el jugadors!!) no sigui suficient per mantenir-se i és que en el partit fet a Ses Pesqueres se'n varen anar molt desil·lusionats els aficionats, ja que l'Artà va perdre, però el Ferreries era tan dolent com

noltros. Futbol no s'en veu i la gent està cansada i molt que li solia costar animar, i, ara si que li costa.

Per altra banda els substituïts (suplents) han demostrat poca cosa i alguns d'ells, on són?. ¿Antonio, i En Duran?. S'han posat juvenils, que sense director d'equip no poden fer res, ja que són joves i, a vegades, a qualcú d'ells les pugen els grins al cap.

De vertadera sorpresa el darrer resultat en el camp de S'Estanyol de Santa Margalida, inesperat per tothom (d'aquí la manca d'aficionats de l'Artà que hi acudissin).

Merescut, ja que l'Artà en ràpids contratacs posar en perill la porteria local i els nostres defensors (aqueixa vegada) funcionaren perfectament. A esperar que aquesta victòria doni moral a l'equip i ara que vénen els considerats dèbils, comencem a guanyar partits, i avancem llocs a la taula.

MAYOL

Altres resultats:

Alevins:

24-11.- Descans.
 1-12.- J. Inca 8- Avance 2
 8-12.- Avance 3- La Salle 4.

Infantils:

24-11.- Olímpic 6- Avance 11
 1-12.- Avance 4- España 1
 8-12.- Avance 3- J. Inca 0

Penyes:

25-11.- Ferrutx 1- Chaplin 3
 P. Amer 0- Bellpuig 2
 2-12.- Sa Volta 0 -Ferrutx 6
 Bellpuig 3- V. Manacor 3
 9-12.- Ferrutx 20 - Xarop 1
 Son Macià 4- Bellpuig 0

Juvenils:

25-11.- Badia 3- Artà 0
 2-12.- Artà 5- Campos 3
 9-12.- Montuiri 7- Artà 3

BASQUET

Infantils:

S. Josep 110- S. Salvador 17
 S. Salvador 27 -Patronat 51
 S. Bonaventura 73 -S. Salvador 25.

Seniors:

S. Salvador 40- Escolar 57
 S. Alfons 54 -S. Salvador 40
 S. Salvador 57- I. Badia 59

C. Sant Salvador GRAN TROFEO DE PING-PONG

Se està celebrando los fines de semana un Trofeo de ping-pong organizado por el curso de 8º de E.G.B., Intervinieron un total de 16 chicos de 6º y 3 de 5º.

Se jugaron un total de 16 juegos. El campeón absoluto fue Pedro Martí Ferrer.

Los chicos de 6º de Sant Buenaventura ya no pueden participar dado que han terminado las eliminatorias, pero los de 7º y 8º. ¿Que participen!

Se puede ganar una copa. (Entradas 50 pts).

¡ESPERAMOS PARTICIPACION!

Muchas gracias.

Antonio M. Souto Flaquer.



TROFEO KOBUKAN 84
 MEDALLA DE ORO, para FRANCISCO MARTINEZ

El judo uno de los muchos deportes llamados minoritarios, parece que en Artà se sigue la buena marcha de formar y saber enjuiciar a los buenos posibles judokas. Competiciones no hacen falta, el Orient de Artà, sigue con ya su norma de participar en todas las posibles. Para decirlo de alguna manera no desentona en sus participaciones, y por regla general siempre obtiene medallas con su presencia.

El pasado dos del corriente se celebró en Santa Ponsa el Trofeo KOBUKAN 84, la participación fue de unos 150 niños en edades comprendidas entre los 5 y 17 años, pertenecientes todos ellos a los clubs: Kobukan, Shubukan, Pio XII, Juan de la Cierva, Palma Nova, Orient de Manacor, Orient de Cala Ratjada y Orient de Artà.

Se puede decir que a un deportista no le importa la climatología, ya que el domingo era más que frío, la lluvia muy fuerte a la hora de la salida, pero la afluencia de deportista locales fue la esperada, y por ello nos alegramos al ver que nuestros deportistas demostraron estar en un gran momento de forma, siendo la adjudicación de medallas locales como sigue:

ORO; Francisco MARTINEZ.

Plata: Juan A. Amer y Juan E. Piñero.

Bronce: Guillermo Artigues, Virtudes Anto, Juan J. Nicolau y Juan Sansó (Este último en la categoría de 15-17 años).

Felicitaciones a todos los componentes, y nuestro incondicional apoyo para tan sano deporte.

G. Artigues

INDEX DE "BELLPUIG"

1983-1984

tom VII

Editoriales

Per Premsa Forana ..	Pag. 2
El 25è aniversari	190
s'acosta, pel Consell de Redacció	
per l'Equip Parroquial	
"Jo crec en Déu, però....."	10
Quaresma: Crida a la transparència	18
Història de la Pau	26
Primeres Comunions.	34
La Quaresma, camí de la Pasqua	42
Elecciones Municipales	54
Compromís polític de l'Església de Mallorca	62
L'Església som tots.	Pags. 70, 78 i 86
Dues coses importants	94
Vols la pau?.	102
Artanencs, tots a festa!	110
La Pau avui	134
Als cristians d'Artà..	142
He somiat un país.	Pags 150,158
Els malalts.	174
Nadal.....	182
Valors d'una Festa.	200
Un Déu de por ...?. Encara...?.	208
Contes que fan pensar: Nord-Sud.	220
Quaresma: temps de.....	228
Els cristians i l'Acció Social.	241
¿Com viure la Setmana Santa?....	248
Siguem lliures.	260
La sorpresa	268
¿Qui és el més ric?.	276
Vos deix la pau	284
Servir i ésser servir	292
La pregària	301
Festes patronals.	308
Un nou curs.	320
La tombola: un bé per tots	332
Una altra oportunitat	340
Benvingut, Pep Toni	348
Quan hi ha amor, tot serveix	356
Diada de fraternitat	364
Pensar en veu alta	
per Gregori Mateu	Pag. 2.
Ser Feliç com:	
per Gregori Mateu, pàgs. 18,26,34,42,54,62,70,86,94,102,110,122,134,142,150,158,166,174,187,200,215,220,234,240,254,260,273,276,288,292,300,308,320,337,340,348,364 i 377	
Artà i els artanencs.	
Antoni Ginard "Butler", per Emedos.	Pag 20-21
El nuevo matadero	28
Insitut de B.U.P. Manca d'espai	29
Sa Residència	36
Insitut de B.U.P. No s'admetran noves matriculacions per EME-DOS	37
El Pare Antoni Mòjer als seus 92 anys	47
El Batle. Jaume Morey Sureda	88-89
La família Fuster Picó, por A. G.	104-105
Les estatuets del Museu, per M.M.	114-115
Los "Últimos del tren".	136-137
Apta Artà, per Rafel Bisquerra Alzina	144-145
A.P.A. d'EGB.	160-161
Bartomeu Alzina i la seva col.lecció agrícola	176-177
Llorenç Gili Flaquer, president del Club Hípic. Per B.	194-195
Els al.lots i Joan Miró	212-213
L'Amo En Jaume de Morell	222-223
Miquel Tous Servera. Una vida dedicada a l'ofici de barber,	
El batle ens parla de totel que el poble comenta.	378 i 379.

per Bis.	252-253
Bartomeu Lliteras Femenías	270-271
Agustina Fuster Garí a) Madò Agustina, per Guiem	278-279
El funcionament de l'Institut "Llorenç Garcias i Font" o la lluita contra la manca d'espai, per Miquel Palou	294-295
Ardió el TEATRO PRINCIPAL, per G.B.	302-303
Un any de Residència, per G.B.	312-313
Pere Lliteras Fuster. Un pescaire artanenc, per A. Gili	324-325
Gaspar Rayó Torrens a) Masset, per Guibis	334-335
Les nostres escoles d'E.G.B.	342-343
Joan Guiscafré Llull, 14 anys d'esfósser per A. Gili	350-351
A.P.A.S. D'E.G.B.	358-360
In Memoriam, per J. Alzina, J. Morey i J. Sureda	367
Articles històrics	
per A. Gili	
Les festes de Sant Salvador en el s. XVI	113
Els Hospitals d'Artà, pags. 154, 178, 224, 244, 264, 281, 326 366 i 381.	
Monument a un artanenc insigne	240
Sebastià Gili i Vives	
Les nostres possessions	
per A. Gili.	
So Na Sopa	17
Salma Nou	33-39
Les Eres	93
La Devesa de Ferrutx	149
La Carbona	173
Son Pou	259
El Rafal d'Abaix o del Sant	268
La Resclosa	355
(Fotografies J. Pastor, Climent i J. Pastor, S. Conesa, B. Palou, P. Sanxo).	
La Recepta del Mes, per madò Antònia Gili	
Greixonera de peus de porc	10
Crema de peix. Pilotes de peix.	30
Calamars farcits	106
Caldereta mallorquina, Pollastre farcit i Gelat de metles tendres	118
Caragols. Alliolí.	123.
Bístecs farcits	162
Caldereta de peix	185
Llengua amb tàperes	216
Carxofes farcides	230
Pael·la de bacallà	250
Guàtleres saltejades	272
Pollastre a la taronja	311
Colomins amb metles torrades	322
Bunyols de Les Verges i Tots Sants	352
ECOS Pure de Peix i Indiot amb prunes seques.	380
Pag. 2, 18, 35, 54, 55, 86, 87, 102, 103, 122, 123, 150, 166, 182, 193, 216, 230, 250, 269, 284, 301, 322, 344, 356 i 376.	
Gestió Consistorial	
Pag. 6,14,15,37,44,97,105,118,123,310	
XERRIM-XERRAM , per Groc, Negre i Verd.	
Pag. 3, 11, 19,27,35,43,71,79,95,103,111,135,143,151,159,167,175,183,191,201,209,221,230,245,250,265,273,277,285,297,301,310,322,333,341,349,357,365 i 375 i 384.	
Noticiari	
Pag. 3,11,27,35,43,44,50,55,63,71,79,87,95,98,103,107,111,122,135,143,151,159,167,175,183,191,201,209,221,229,241,249,261,277,285,293,301,309,321,333,341,349,357,365. 373	
De la Colònia de Sant Pere.	
Pags. 6,38,45,63,112,147,155,170,196,203,204,225,233,251,254,262,263,281,305,329,336,397.	

Esports		Altres col.laboracions	
Per Jaume Mayol i Guillem Artigues		La il·lusió, per B. Gili	5
Pags. 7,8,15,16,24,32,40,50,51,52,60,68,76,83,84,92,99,100,108,120,131,132,140,148,156,164,172,179,180,188,198,206,217,218,226,237, 238 246,257,258,266,273,274,282,289,290,298,306,318,330,338,346,354,361,362,370 i 384.		Festa dels Darrers Dies, per G. Artigues	30
Cartes Obertes		Avortament i Despenalització, per R. Bisquerra	39
Por el Secretario General A. S. Artà	87	Noms de pila, per R. Bisquerra	48
dolorosa desinformació por'un artanenc	119-120	Un Jardín en flor, por M ^a Isabel Genovard	81
por Víctor Villasante Claudios.	155	Presentació de "Artà en el segle XV" per G. Mateu	90
por Agrupación "Esclafits i Castanyetes" de Artà	236	Adiós al "Teatre Principal", per M. Mestre Ginard	303
per Pere Claret	298	Darrer acte, per M. Mestre Genovard	315
por Agrupación "Esclafits i Castanyetes" de Artà	328	Varios	
por Miquel Esteve Sullá i 377.		Convidada a sa festa, per G. Bisquerra	1
Entrevistes		Nuevo libro, Curolles d'un somiador. G. Mateu	3
La fira d'Artà vista por los feriantes	126-127	Betlem Vivent i Reis	4
Conversa amb... Margarita Ferrer Sureda	130	Reis-83	10
Conversa amb... Bàrbara Pastor Cursach	138	La Residència. Algunos aspectos de su interior	12
En Gori Gil, àlias Bo.	234	Crònica de la Festa. Sant Antoni, 1983, per A. Gili	13
Tomeu Femenias Sard, una gran afició hípica	316-317	El Batle demana la confiança del consistori	14
Racó d'Art		Enquesta	14
El sorprendente Sarasate	7	Autosuficiencia e hiperestadidad	23
Escultures d'acer. Mostra de ceràmiques	22	Del Full Dominical. En la muerte de Gmo. Mas Taberner	31
XX mostra col·lectiva	59	Sa Ximbomba	
Exposició d'Escultures i terracuites de l'escultor Pere Pujol a Manacor	75	Al·lots a un ple de l'Ajuntament	37
Sebastián Massanet, un buen pintor, per Gori Mateu	205	A la memoria ... de Bernat Danús, per Pere Esteve	42
"La Mare de Déu de La Pau", últimos retoques	235	Balears, Comunitat Autònoma, por EMEDOS	49
Pere Pujol y los escolares	235	Comentari	53
El poble de Lloseta tindrà una escultura de Pere Pujol	268	Eleccions locals, 1983	56
Pere Pujol expone sus obras en Artà	311	Eleccions locals i autonòmiques	64
Racó del Poeta		Eleccions locals i autonòmiques Conclusiones	72
Paraula a mitja veu, per Joan Mesquida	26	Un vot sense urnes	73
A Sa Residència, per M. Sancho	82	Parlamento autónomo	73
El Peregrí, per Joan Mesquida	91	D. José Francisco Sureda Blanes ha muerto, por Jorge Cabrer	75
Nit malalta, per Miquel Tous	91	Nou Ajuntament	80
A la Mare de Déu de Sant Salvador d'Artà, per Gabriel Fronte-		El derecho foral de las Baleares y la vecindad civil, por	
ra	113	Miquel Servera Morey.	81
A Madò Pereta Rectora, nova centenària, per A. Ginard a) But-		Es Convent en festes	85
ler	130	Museu Regional d'Artà	97
Oh! Bec de Ferrutx.... per Joan Mesquida	163	La platja: casa de tots	101
Glosada, per Toni Butler	185	Testimonio-come-respira más- practica yoga, per Joan	119
Ses ofrenes d'Artà a Lluc, per Gabriel Frontera, pre.	208	Crònica de las Fiestas	124
A Maria Ignasi Morell i Font del Olors, per Mateu Sancho	214	Madò Pereta Rectora, cent anys. A. Gili	125
D'uns d'aquests meus horabaixes, per Joan Mesquida	220	Sa Fira d'Artà, vista por los feriantes	126
Sols l'home, per Pere Esteve	245	L'Hospital d'Artà, cent anys rodons, per A. Gili	133
Pressent que hauré d'oblidar, per Joan Mesquida	256	Aquel lugar, por Jesús García	138
Trànsit darrer d'un infant, per Pere Esteve	266	Anem tots a Lluc, per A. Gili	165
Avui confessaré que sent recança, per Joan Mesquida	272	L'Any de Lluc i el Santuari de Sant Salvador per l'Equip	
Tedi, per Joan Mesquida	296	parroquial	168
A la Mare de Déu de Sant Salvador d'Artà, pel R. Rafel Ginard		Camí de ferro	184
Els cent-un anys de Madò Pereta per Toni Butler	323	Un record al pintor i al poeta artanenc, per Aina Nabicole	187
An En Tofol Sagristà, per Toni Metler	327	Sembrem arbres, Artà els necessita	199
Avui, per Joan Mesquida	337	La repoblació forestal	210
N'Espiga Viu, per Joan Ginard Esteve	353	Final de la repoblació forestal	220
A Mateu Papa, per Toni Metler	360	El Verger i Albarca, venudes a una companyia privada	228
El Puig Cremat, per J. Mesquida	369	Adéu a una carretera	276
Racó del metge Nadalenca, per Joan Mesquida.	376	Proyección de "El Torrente" por Miguel Mestre i Ginard	280
Lo que debe saber de La fiebre	214-215	Fra Antoni Payeras ens ha deixat, per A. Gili	285
Los médicos y la guerra	236	Josep Sureda i Blanes ha mort, per A. Gili	287
La tos	255	Artà ha perdut el seu teatre	299
Col.laboracions de Pere Claret		Artà en festes, per A. Gili	307
Relato de unas matanzas, pags. 23, 49, 171, 186, 197, 211.		Na Batlessa	314
Ball de matances, pags. 243, 368 380		Madò Pereta.... 101 anys	323
Col.laboracions d'Antoni Picazo		Trobada d'agrupacions folklòriques	339
Artà: la pesta de 1820	74	Nuevo libro de Gregori Mateu	345
La nit de Sant Bartomeu	152	Velada en "Na Batlessa"	345
El jardí	197	Artà levantarà un monumento al P. Llinàs, por A. Gili	347
... Del Llevant	345	El Voltor Negre, por Toni Muñoz. 376	
Col.laboracions , de Miquel Tous		Els cavalls d'Artà, per J. Ginard i M. Santandreu	382
La Deixa del Geni Grec, contada i resumida, pags. 96, 106, 117, 128, 139, 146 i 153.		G.O.B. per Col·lectiu del G.O.B. a Artà	382
Col.laboracions de Joan Mesquida		Anecdotas de caza, por PEYBI	383
D'un capvespre envers l'Ermida, pags 242, 263 i 286.		Ens ha deixat la donada, per la Comunitat Parroquial, Pág. 372.	